

А 20

ზანგის

სამკვიდრო

(ისპანიური ლეგენდა)

ვ. ირვინგისა

თარგმანი

ლ. წულაძისა

თბილისი

1892 წ.

Дозволено Цензурою Тифл. 20 Іюня 1892 года.

у

Типографія Микелайшвили и Таварткиладзе Озургеты

ზანგის საგჰვიღრო

(ისპანიური ლეგენდა ვ. ირვინგისა)

აღ ჰამბრის სიმაგრეში, სამეფო სასახლის პირდაპირ ერთი გაშლილი და ტრიალი აღგილია, რომელსაც ცისტერნის მოედანს ეძახიან. ამ მოედნის ქვეშ არაბთა დროზი-დამ წყლის მიღებია გაყვან-გამოყვანილი, ხოლო ერთგან, საღს კლდეში ამოკვეთილია ჭა. წყალი ამ ჭისა ყინულსავეთ ცრეია და მინასავეთ კამკამი. საზოგადოდ არაბთა მიერ გაკეთებული ჭები დიდს ქება-დიდებასა და მოწონებაშია აქ, რადგანაც ყველამ იცის, რომ ამის გამკეთებელთ დიდი შრომა და ჯათა გაუწევეათ, დიდი ოფლის ღერა და ჭაპანწყვეტა მოსვლიათ სიპის კლდის ამოკვეთისა, და წყაროთა ამოჩენისათვის. ერთი ამ წყაროთაგანი, რომლის გამო საუბარი უნდა გაგიმართოთ, მთელს გრენადაში განთქმულია. დღე-ყოველ ნახავთ აქ წყლის მზიდავეთ. ზოგი

ზურგით ეზიდება წყალს და ზოგი კიდევ —ვირებით.

თბილს ქვეყნებში შადრევანი და წყარო ძველის-ძველ დროიდან ხალხის თავ-მოსაყრელ ადგილად ითვლებოდა, სადაც, რასაკვირველია, იმიტომ გროვდებოდნენ, რომ სხვა-და-სხვა გვარ ჭორის შეთხზვასა და გავრცელებაში გაეტარებიათ დრო. იმ წყაროსთან, რომელიც ზემოდ ვახსენეთ, ათას გვარი უსაქმო დამაწანწალა ხალხი იყრიდა თავს და გაჰქონდათ და გამოჰქონდათ.

არც ერთს წყალის მზიდავს ისე არ გაატარებდნენ, რომ ქალაქის ამბები დაწვრილებით არ გამოეკითხათ. შემდეგ ამ ამბავს გაზრდიდნენ, გააზვიადებდნენ, ფეხებს გამოამბამდნენ, ფრთებს შეასხამდნენ და, ამ ნაირად, ეინ იცის, რა გვარს ჭორს ჯრ დაჰბადებდნენ. დღე ერთი იყო, ხოლო ამ წყაროსთან შეკრებილ ლაზღანდარა ხალხის მიერ შეთხზული ჭორი ათასი.

წყალის მზიდავთა შორის, რომლებიც ამ წყაროს დღეში რამდენჯერმე ესტუმრე-

და მამას შემოეხვეწოდნენ, მაგრამ ახლა უცნობის კაცის დანახვისთანავე დაფრთხნენ, ისევ სახლში გაეშურნენ და დედის კალთას ამოეთარნენ. პერეგილის ცოლი ამ ამბავზე კარში გამოვიდა და, რაკი გაიგო ბაღღების შეშინების მიზეზი, თავისებურად ყვირილი მორთო.

— ეს რა ამბავია? ამას რას ვხედავ? ურწმუნო, წარმართი სახლში მოგიყვანია? რაღა გვეწველება, რაღა გვეწამლება, რომ ეჭვი აიღონ? ვინღა გადაურჩება ცოცხალი ინკვიზიციას?

— დაჩუმდი! — ემუდარებოდა პერეგილი: ეს უცხო კაცი ავადმყოფია, უთვის-ტომო, უსახლ-კარო და რა მადლი იქნება, რომ ქუჩაში მოკვდეს?

ცოლი მაინც არა ცხრებოდა, პირიდან სულ ცეცხლსა ჰყრიდა და თუმცა იმათი სადგური მღვიმეს უფრო მიაგავდა, ვინემ სახლს, მაინც ამბობდა: „არ მინდა დიდებულს სახლს სახელი გავუტეხო და ჩირქი მოვაცხოვო“. მაგრამ ამ ჟამად ცოლის

გაკაპასებამ პერეგილი სრულიად არ შეაშინა. მან გადასწყვიტა, რაც უნდა დამემართოს, ჩემი უნდა გავიტანო. უბედური მაჰმადიანი ჩამოსვა ძირს, დაუგო ჭილობი და დააწვინა. ამაზე უკეთესი ლოგინი არ მოეპოვებოდა, თორემ არ დაიშურებდა.

რამდენისამე ხნის შემდეგ ავადმყოფი ცუდად გახდა, კანკალი აუყარდა და სულის თქმას მოუხშირა. პერეგილმა ყოველივე ღონე იღონა, რომ აეადაყოფისათვის რაიმე ეშველა, მაგრამ ამაოდ. ზანგმა მალლობის გამომეტყველის თვალებით ანიშნა, ჩემთან მოდიო და წყნარად უთხრა:

— ეგრძნობ, რომ ჩემი აღსასრული მოახლოვდა. ეჭვი აღარ არის, რომ ვკვდები... სიკეთის სამაგიეროდ სიკეთე უნდა გიყო და აიმიანდერძებია შენთვის ეს ყუთი.

ამ სიტყვებზე გაიხსნა ღილი და აჩვენა ხის პატარა ყუთი, რომელიც სარტყელზედ ეკიდა.

— ღმერთმა შენ გაცოცხლოს და შენი ქონებაც შენვე მოგახმაროსო, უპასუხა

პატროსანმა მასპინძელმა. ზანგმა თაფი გა-
იქნია, ყუთს ხელი მოავლო და უნდოდა
რალაც აეხსნა და განემარტნა პერეგილისა-
თვის, მაგრამ იმისმა უკანასკნელმა წამმა
დაჰკრა და უბედურმა სული განუტევა.

უპატრონო ზანგის სიკვდილმა, როკორც
მოსალოდნენლი იყო; პერეგილის ცოლი
მოთმინებულამ გამოიყვანა.

— ახია ჩვენზედ, რაც დაგვემართება. აი
რა სიკეთე დაგმართა შენმა სულელურმა
კაცთ-მოყვარეობამ! რა უნდა მოგველოდეს
თუ ამ მკვდრის კაცის გვამი სახლში გვი-
ნახეს! ჩაგვსვამენ საპრობილეში და კაცის
მკვლელსავეით გაგვასამართლებენ და თუნ-
დაც გავმართლდეთ, მოსამართლეთა ხელ-
ში ჩაყარდნით რაღა ხერი დაგვეყრება
რაც გვაბადია, ყველაფერს წაიღებენ და
ჩვენ ცარიელ-ტარიელი დავრჩებით.

კეთილი პერეგილიც არა ნაკლებ იყო
აღშფოთებული და შეწუხებული ამ ამბით.
და თითქმის კიდევ ნანობდა, რად ჩაეი-
დინე ეს კეთილი საქმე, რომელსაც სხვები

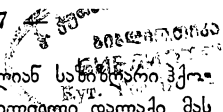
სისულელესა და ავ-კაცობას უწოდებენო. ბევრის ფიქრისა და ყოყმანის შემდეგ გა-
დასწყვიტა:

— ჯერ გათენებამდის კიდევ დრო და-
რჩენილა, მაშასადამე, შემძლიან, რომ
უბედურის ზანგის გვაში ქალაქს გარედ
გავიტანო, იქ მდინარის ნაპირას სილაში
სამარე გავუთხარო და მიწას მივაბარო.

ასეც მოიქცა. ცოლის დახმარებით მი-
ცვალებულის გვაში გაახვია იმ ჭილობში,
რომელზედაც მოკვდა, აჰკიდა ვირს და
გაუდგა გზას.

საუბედუროდ პერეგილის პირდაპირ ერ-
თი მისი მეზობელი დალაქი პედრილი
სცხოვრობდა. პედრილი მეტის-მეტად
გაქნილი და გაიძვერა, მეტის-მეტად ბორო-
ტი, მეტის-მეტად ჭორიკანა და ენა ჭარ-
ტალა კაცი იყო. ასე გეგონებოდათ, რომ
ყოველივე ბაწიერება და ნაკლი დალაქისა
მართო ამ ერთს კაცს დაუსაკუთრებიაო.
პედრილის სახის გამომეტყველება მელიას
მოგაგონებდათ, სიარული ბაჯბაჯით იცოდა

და მიხერა-მოხერა ძალიან საზიზზარი ჰქონდა. განთქმული სევილიეფლი დალაქი მას ვერაფერში ვერ შეედრებოდა და განსაკუთრებით მეზობელთა ავ-კარგიანობისა და ყოფა-მდგომარეობის ცოდნაში. ხოლო რაც მან იცოდა, ის აღარაფისთვის დათარული და საიდუმლო აღარ იყო. წყალი უფრო აღვილად გაჩერდებოდა საცერში, ვიდრე ნამუსი პედრილის გულში. იმის შესახებ ქალაქში ხმა დადიოდა, რომ მხოლოდ ცალის თვალითა და ცალის ყურით სძინავს და, ამ ნაირად, იმის თვალსა და ყურს ძილშიაც არაფერი გამოეპარებაო. ეს რამდენად მართალი იყო ვინ იცის, ხოლო ის-კი ცხადია, რომ ყოველ-გვარის ჭორის და დაუჯერებელი ამბების შემთხვევლი მთელ გრენადში პედრილი იყო, რის გამოც იმდენი მუშტარი ჰყავდა, რამდენიც ყველა სხვა დალაქს არ ჰყოლია. ამ ახირებულმა ცნობის მოყვარე დალაქმა შენიშნა, რომ პერეგილი უდროოდ-დროს

დაბრუნდა სახლში, აგრეთვე გაიგონა პერეგილის ცოლის ანჩხლი ლაპარაკი და ყოველივე ეს საკმაო იყო, რომ ეთვალთვალეზინა და გაეგო, რა ხდებოდა იმისი მეზობლისას. სხვათა-შორის, ისიც დაინახა, თუ როგორ შეიყვანა პერეგილმა თავის სახლში ვილაც ზანგის ტანისამოსით მორთული კაცი. ამ ამბავმა ჭორის მოყვარე დალაქი დიდად გააკვირვა და დააფიქრა, ასე რომ მთელი ღამე არ დასძინებია. მალ-მალე მიდიოდა ფანჯარასთან და იქიდან მზვერავის თვალით უკვირდებოდა ყველაფერს, რასაც პერეგილი და იმისი ცოლი აკეთებდნენ. გათენებისას ისიც დაინახა, რომ პერეგილმა რალაც არა ჩვეულებრივად დატვირთა ვირი და სადღაც გაემგზავრა. ჭორიკანა დალაქს ცნობის მოყვარეობა ციებად გადაექცა. საჩქაროდ ჩაიცვა ტანისამოსი, გამოუდგა პერეგილს და შენიშნა, რომ უკანასკნელმა ქვიშაში რალაც ადამიანის გვამის მსგავსი დაჰმარხა.

ამას შემდეგ დალაქი გამოეშურა შინი-

საკენ და მზის ამოსვლამდის იმის ფიქრსა და გამოკრევევაში იყო, თუ რა უნდა ყოფილიყო ის, რაც პერეგილმა დამარხა. მოსვენება დაეკარგა: ვერც წვებოდა, ვერც ღებოდა, ველარც ჯდებოდა. ამ მდგომარეობაში იყო, სანამ მზე ამოვიდოდა. მაშინ-კი აიღო ტაშტი და სხვა სადალაქო წყობილება და მსაჯულისკენ გასწია, რომელსაც ყოველდღე წვერსა ჰპარსავდა, ანუ, უკედ რომ ესთქვათ, ჰფხეკავდა.

მსაჯული ახალ გაღვიძებული იყო. პედრილმაც დაუცადა მის ადგომას და როცა ადგა, დასვა სავარძელზე, შემოახვია ზეწარი, ნიკაპს ქვეშ ტაშტი მიუდგა, წვერი გაუსაპნა და მოჰყვა თავისებურად:

— საკვირველი ამბავია, საკვირველი! ამბობდა ის და ერთსა და იმავედროს დალაქობასაც შერებოდა და გაზეთობასაც: საკვირველი ამბავია-მეთქი! მკლელობა, გაძარცვა და მოკლული გვამის დამარხვა— ყოველივე ეს ერთ ლამეს მოხდა.

— რაო, რას ამბობ? დაუბღვირა მსაჯულმა.

— რას ვამბობ რომელია, მიუგო დალაქმა და თან საპონი მიუს-მოუსვა ტუჩებზე; იმას ვამბობ, რომ პერევილ გალიეტამ გაძარცვა და მოჰკლა ზანგი, რომელიც დღეს გათენებისას დაჰმარხა კიდეც.

— მერე შენ საიღამ იცი, დაეკითხა მსაჯული.

— მოითმინეთ, ბატონო, და ყველაფერს გაგაგებინებთ, უპასუხა ენაჭარტალა დალაქმა და თან ნიკაპზე სამართებელი გაუსვა.

ამას შემდეგ მოჰყვა და ყველაფერი უამბო, რაც ენახა და რაც არ ენახა. ამავე დროს ჰპარსავდა კიდეც, საპონსაც უსვამდა და ნიკაპსაც უმშრალებდა. დასასრულ კიდეც განუმეორა: აი ასე მოხდა ეს ამბავი, ასე მოხდა, რომ კაცი ერთს ღამეს მოჰკლეს, გაძარცვეს და დამარხეს კიდეც. უფრო საკვირველი ამბავი განა შესაძლებელია სადმე?!

აქ მოკლედ ისიც უნდა მოვიხსენიოთ,

თუ რა კაცი ბრძენდებოდა ეს მსაჯული. ეს მთელს გრენადაში თავის შურითა, კრიჟანგობითა და მექრთამეობით განთქმული იყო. მართალია, ზოგჯერ მართლ-მსაჯულებების გზას არ აუქცევდა, მაგრამ რა თავში იხლიდით იმისთანა მართლ-მსაჯულებას, რომელიც ოქროთი უნდა გეყიდნათ. გაიგონა თუ არა მსუნაგმა მსაჯულმა ეს ამბავი, მაშინვე იმის ანგარიშში შევიდა, თუ რამდენის აწაპვნა შეიძლება ამ საქმისაგანაო. ხუმრობა ხომ არ არისო, ჰფიქრობდა: კაცი მოჰკლეს და გაძარცვეს, აქ უსათუოდ აუუარებელი სიმდიდრე იქნება გატაცებული და ამ აუუარებელ სიმდიდრიდამ ცოტა რამ მეც არ მერგოს, ცოდვა იქნებაო. რაკი ვერცხლის მოყვარე მსაჯულმა ეს ასე გადასწყვიტა, შემდეგ იმის ფიქრს მიეცა, როგორ ჩაეიგდო დაძნაშავე ხელში, რომ მეც გავმდიდრდე და სარჩობელასაც საქმე უშოვნოვო. ამ გვარად საქმის გარიგება, მისის აზრით, მართლ-მსაჯულების უმაღლესი დანიშნულება იყო.

გარდაწყვეტილების სისრულეში მოსაყვანად ერთს ყველაზე გაქნილსა და გაიძვერა პოლიციის მოხელეს დაუძახა, რომელმაც კარგ მეძებარ ძაღლსავით იცოდა ყველაფრის სუნის აღება და რომელსაც არაფერი მიუგნებელი და შეუტყობელი არ დაურჩებოდა: ყველა ამ სიკეთესთან ის ღირსებაცა ჰქონდა, რომ თავის ხელ-ზევითების ერთგული და ყურმოჭრილი ყმა იყო. აი ამ მეძებარს დაევალა მსაჯულმა დამნაშავის შეპყრობა, რაიცა ისე ჩქარა და დაუბრკოლებლად აღასრულა პოლიციელმა, რომ უბედური პერეგილი, ვიდრე შინ დაბრუნდებოდა, მართლ-მსაჯულების წინ იყო გამოჭიმული, ვითარცა საშინელის დანაშაულობის ჩამდენი. მსაჯულმა თავისი საშიშარი სახე და სასტიკად გამომეტყველი თვალები პერეგილს დააშტერა და ისე საშინლად შეუბღვირა, რომ სიბრალოს შიშისაგან ააცახცახა და მუხლები მოეკვეცა.

— გამიგონე, ავაზაკო! დაფარვა შენის

დანაშაულობისა, რისთვისაც შენ ჩამორჩობის ღირსი ხარ, ყოვლად შეუქლებელია, მაგრამ მაინც მოწყალე და კაცთ მოყვარე ვარ და ყოველსავე შენს თავის გამართლებას, რის გამოც ეგ დანაშაულობა ჩაგიდენია, გულ-დამშვიდებით მოგისმენ. ვიცი, რომ ვინც შენ მოჰკალი, იყო ზანგი, მაჰმადის სარწმუნოებისა და მაშასადამე ღიდი მტერი და მოძულე ჩვენის წმიდა სჯულისა. უეჭველია, შენ მოჰკალ ის სარწმუნოების მეტის მეტად სიყვარულისა და ერთგულების გამო და ამიტომაც მე, ჩამდენადაც შემეძლება, ვეცდები სასჯელი შეგიმსუბუქო. მომეცი ის სიმდიდრე, რაც იმისათვის წაგიროთმევია და შენი დანაშაულობაც იმ ზანგთან ერთად დაიმარხება.

საბრალო პერეგილმა თავის სიმართლის დასამტკიცებლად მოიწვია ყველა წმინდანი, მაგრამ, საუბედუროდ, არც ერთი მათგანი არ გამოცხადდა, ალბად იმიტომ, რომ ურწმუნო მსაჯულის დარწმუნება არც იმათ შეეძლოთ. მაინც მთელი ამბავი ზანგის სიკვ-

დილისა თავიდგან ზოლომდე ისე უამბო,
როგორც იყო, მაგრამ ამაოდ.

— როგორ ჰბედავ იმის თქმას, რომ იმ
ზანგს არც ოქრო ჰქონდა, არც ვერცხლი,
არც ძვირფასი რამ სამკაული, რისთვისაც
ის შენ მოჰკალი!

— გეფიცებით შემოქმედს, რომ არაფე-
რი იმას არ ებადა, გარდა ამ პატარა ყუ-
თისა, რომელიც გარჯისა და შრომის ფა-
სად მიანდერძა.

— ყუთი ხომ გიანდერძა, ყუთი! შესძახა
მსაჯულმა და თვალებიდგან სიხარულის
ნაპერწკლები გადმოაფრქვია იმ ფიქრით,
რომ ყუთში უსათუოდ ძვირფასი რამე იქ-
ნება შენახულიო. — მერე რა უყავი ის ყუთი?

— თუ-კი იმ ყუთს ინებებთ, ეხლავე გა-
ახლებთ. სახედარს კალათა აქვს აკიდებუ-
ლი და იმ კალათაში მაქვს ის ყუთიც შე-
ნახული...

არც-კი დავსრულებინა პერეგრლის ამის თქმა
რომ პოლიციელი კარში გავარდა და თვალის
დახამხამების უმაღლ მოარბენინა სასურველი

ყუთი. მსაჯულს მოუთმენლობის გამო სული მისდიოდა. აკან კალებულის ხელით ახადა ყუთს თავი და წარმოიდგინეთ იმისი განცვიფრება, რომ სიმდიდრის მაგივრად ყუთში ერთი არაბულად ნაწერი პერგამენტის ნაფლეთი და ერთიც თაფლის სანთლის ნამწვი იყო. როცა ბრალდებული ღარიბლატაკია და არაფრის აწაპვნა შესაძლებელი არ არის, მაშინ მართლ-მსაჯულება ყოველგან, განსაკუთრებით-კი ისპანიში, მიუდგომელი ხდება. შორს-გამჭვრეტელი და ქრთამის აღებაში გამოცდილ-გამობრძმედებული მსაჯული დარწმუნდა, რომ ამ საქმეს, რაც უნდა ვატრიალო და ვაკოდვილო, ვერაფერს გამოვრჩებიო, და გულ-დამშვიდებით მოისმანა საცოდავის პერეგილის ჩვენება, რაიცა, სხვათა შორის, იმისმა ცოლმაც დაამტკიცა...

ღიან, მსაჯულმა, რაკი დამნაშავეისაგან აღარაფერი იყო ასაღები, სრულიად ირწმუნა პერეგილის სიმართლეს, განათავისუფ-

ლა საბრალო და ყუთიც უკან დაუბრუნა.

— ასეთის სისულელის ჩადენისათვის, როგორც არის კაცთ-მოყვარეობა, მეტი სასყიდლის ღირსი მაინც არ ყოფილხარო, უთხრა ბოლოს.

თუმცა ამ პატივცემულმა მსაჯულმა პერეგილისაგან ოქრო და ვერცხლი ვერ მიიღო, მაგრამ არ იფიქროთ, რომ სრულიად ხელ-ცალიერი დარჩენილიყოს, მოცდენისა და შრომის ფასად ვირი გამოართვა პერეგილს და ძალიან ცოტა სასყიდელიაო, ამბობდა. ცოტაო?! ერთი უბედურის პერეგილისთვისაც გეკითხათ, რომელსაც ამას შემდეგ წყალის ზიდვა ზურგით მოუხდა! ამ გეარმა აუტანელმა ჯათამ, ასეთმა ოფლის ღვრამ პერეგილი წელში გასტეხა და უწინდელი სიმხიარულე სრულიად დაეკარგა.

— მსაჯული-კი არა — ძაღლიაო, ჰფიქრობდა (თქმას მაშ როგორ გაბედავდა!) საბრალო პერეგილი: ცხოვრების სახსარი

მომისპო და საუკეთესო მეგობარი და თანაშემწე წამართვა.

— ოჰ, ჩემო ძვირფასო ყურ-დიდაე! წამოიძახებდა ის, როცა დაღლილ-დაქანცული კოკას ძირს ჩამოსდგამდა და შუბლიდგან ოფლს მოიწმენდა: დარწმუნებული ვარ, რომ კვლავ გახსოვს შენი უწინდელი პატრონი და ჰნანობ, რომ კოკები აღარ გკიდია. საბრალო ცხოველო! შან-კი არა, მე ვარ საბრალო და უბედური...

ამ ტანჯვას და ვაებას პერეგილისას ისიც ემატებოდა, რომ ცოლი ყოველთვის გაცეცხლებული-გაკაპასებული დაუხვდებოდა და ათას ნაირის საყვედურითა და სამდურავით თავს აბეზრებდა.

— ხომ გახსოვს, რაც გითხარი, როგორც გაგაფრთხილე! ვიცოდინი, რომ ~~როგორც~~ მოჰყვებოდა შენგან ჩადენილს სისულელეს. ერთის სიტყვით, ისე ენას არ დასძრავდა, რომ თავისი ჭკუა და გამჭრახობა არ მოეგონებინა. როცა ბაღლებს

პური მოშიფდებოდათ, ან პერანგი დაუცვ-
ლებოდათ, ის დაცინვით იტყოდა:

—მამასთან წადით, იმას სთხოვეთ! რად
გავიწყდებათ, რომ ის ალჰამბრის მეფის
ძემკვიდრეა. გააღებს თავის შესანიშნავს და
ძვირფასს ყუთს და კიდევ გაჭმევსთ, კი-
დევ ჩაგაცმევთ.

რალა ბევრი გავაგრძელოთ, კეთილის
საქმისათვის ამ უკეთურს ქვაყანაზე არავინ
ისე სასტიკად არ დასჯილა, როგორც სა-
ცოდავი პერეგილი. თუმცა ყველა ამის გა-
მო გული უწუხდა და სული ეხუთებოდა,
მაგრამ რა გზა იყო, რომ არ გაეძლო და
არ მოეთმინა.

ერთ საღამოს მთელის დღის მუშაობი-
საგან არაქათ-გამოლეულსა და ღონე მიხ-
დილს პერეგილს მეტის-მეტად მოაბეზრა
თავი ცოლმა ყბედობითა და უწმაწურის
ლანარაკით, ასე რომ მოთმინების ფილა
აეცხო. *პასუხის გაცემას, რასაკვირველია,
ვერ გაუბედავდა, მხოლოდ გაბრაზებული
თვალეზი ზანგის მიერ ნაანდერძევს ყუთს

მიაშტერა, ნახევრად ახდილი თავი ყუთი-
სა თითქო ილიმებაო, დასცინოდა იმათ,
რომ ტყუილ-უბრალოდ დამივიწყეთო. და-
სასრულ გაცეცხლებული პერეგილი წა-
მოდგა, აიღო ყუთი, რაც ძალი და ღონე
ჰქონდა, იატაკზედ დაანარცხა და თან
ესეც დაუბოტა:

— წყეულ იყოს ის დღე, რა დღესაც
შენ გნახე და შენს მაწანწალა პატრონს
ჩემს სახლში ბინა მივეციო!..

იატაკზე დავარდნის დროს ყუთი გაიღო
და პერგამენტი გამოვარდა. პერეგილმა
ერთ ხანს უცქირა გულდაწყვეტით, შემ-
დეგ დამშვიდდა და იფიქრა: ვინ იცის, რა
სწერია ამაში! ზანგი სულელი ხომ არ იყო,
რომ ასე უვლიდა და ინახავდა?!

აიღო პერგამენტის ნაფლეთი და უბე-
ში ჩაიღო.

მეორე დღეს პერეგილი ჩვეულებისამებრ
ღილიდგანვე შეუდგა თავისს საქმეს. როცა
ქუჩა-ქუჩა დადიოდა და წყალსა ყიდდა,
ერთს ზანგთან შეეხვია, რომელიც სხვა-

და-სხვა ძვირფას სამკაულსა და კეთილ სურნელოვან ზეთსა ჰყუდდა. აი ამ ზანგს აჩვენა პერეგილმა თავისი საუნჯე, ნაანდერძევ ყუთში ნაპოვნი ქალაღდის ნათლეთი. ზანგმა დიდის დაკვირვებითა და განცვიფრებით წაიკითხა ეს ხელთ ნაწერი. შემდეგ მელიდურად და ამაყად ჩამოისვა წვერზე ხელი, ჩაახველა და ტუჩებზე ღიმილი მოუვიდა. ეს სასწაულთ მომქმედი ქალაღდია, რის შცმწეობითაც ჯადო ქმნილისა და მოთილისმებულის სიმდიდრის პოვნა შეიძლება, ამ ხელთ-ნაწერს ისეთი ძალა აქვს, რის წინააღმდეგ არავითარ მაგარს კედელს, არავითარს ბოქლომსა და კლიტეს გამაგრება არ შეუძლია.

— მერე ჩემთვის რა გამოსადევია ეს? — სთქვა პატოოსანმა პერეგილმა: მე ხომ გულთმისანი არა ვარ, რომ ვიცოდე, სად რა სიმდიდრე და განძია დამარხული.

სთქვა თუ არა ეს, გაიდგა კოკა მზარზე და გასწია, ხოლო ქალაღდის ნათლეთი ზანგს დარჩა.

იმ საღამოს ალჰამბრის წყაროსთან ბევრი ნაცნობი და მეგობარი ნახა, რომელნიც ჩვეულებრივ საჭორიკანოდ და სალაზღანდაროდ შეყრილიყვნენ.

როცა ჭორი შემოაკლდებოდათ ლაზღანდარობით კიდევ ყბები მოვლალე-ბოდათ, ძველს ამბებს დაუბრუნდებოდნენ, ზღაპარსა და ლეგენდას უამბობდნენ ერთმანეთს. ხშირად შეჰქნატროდნენ იმ დროს როდესაც ისეთი დიდებული ამბები ხდებოდა, როგორიც ზღაპარში იყო აწერილი. ეინაიგან ყველა იმათგანი ღარიბ-ღატაკი იყო, რასაკვირველია, რომ მუდამ სიმდიდრის გამო ოცნებობდნენ. სხვათა შორის ისიც სწამდათ და სჯეროდათ, რომ ალჰამბრში, შვიდ სართულიან კოშკს ქვეშ არაბთა მიერ დატოვებული ჯადო-ნაქნარა განძა დამარხულიო.

ამ ამბის გაგონება საკმაო იყო, რომ პერეგილი დაეფიქრებინა და აი როცა დაბრუნდა სახლში, გზაზე სულ იმის გამო ოცნებობდა, თუ როგორ დავეპატრონო

კოშკს ქვეშ დამარხულ სიმდიდრესაო. ამ შემთხვევაში თუ რასმეს მიშველას, ისევ ის ზანგის მიერ ნაანდერძევი სასწაულთ-მომქმედი ქალღმერთი მიშველისაო.

ამ ფიქრებით ისე გატაცებული და თავდავიწყებული იყო, რომ კოკა კინალამ გადმოუვარდა მხრებიდამ.

იმ ღამეს საბრალო პერეგილის თვალებს ძილი სრულიად არ მიჰკარებია. გამდიდრების ფიქრმა და სურვილმა ისე შეიპყრო მისი გრძნობა-გონება, რომ ძილი დაუფრთხა და მოსვენება დაეკარგა. ვარიჟრაჟზე წამოდგა და ზანგის ღუქნისაკენ გაეშურა. აქ მან თავის მეგობარს ყოველივე უამბო, რაც მის გონებაში ტრიალებდა და რის გამოც მოსვენება არა ჰქონდა.

— შენ ხომ არაბული იცი. მოდი წავიდეთ კოშკში და გამოვსცადოთ ამ სასწაულთ-მომქმედის ქალღმერთის ძალა. თუ რომ ამიდგან არაფერი სარგებლობა გამოდგება, სულ ერთია, ხარჯი ხომ არაფერი მოგვინდება, ხოლო თუ გაგვაბედ-

ნიერებს ღმერთი და ქალაღლი თავის სასწაულთ-მომქმედს ძალას გამოიჩენს, ნაპოვნი სიმღიდრე ჟმურად გავიყოთ: ნახევარი შენ გქონდეს და ნახევარი მე.

—მოითმინეთ მეგობარო!—უთხრა მაკმადიანმა. მარტო ეს ქალაღლი არა კმარა, რომ სასწაული ჩავიდინოთ და ჯადო ნაქნარი განძი ვიპოვოთ. ამ ქალაღლთან საჭიროა განგებ ამ საქმისათვის გაკეთებული სანთელი, რომელიც შუა ღამისას უნდა აანთოთ და იმის სინათლეზე ეს ქალაღლი წაიკითხოთ. უიმსანთლოდ ეს ქალაღლი ყოვლოდ გამოუტყდავია, ხოლო სანთლის გაკეთებისა მე არაფერი ვიცი.

—მაგის ღარღი ნუ გაქვს—უთხრა პერეგილმა: შენ რომ სანთელს ამბობ, ისიც მე მაქვს. ღამიცადე აქ ღაგინდა, ახლავე მოგიტანო სანთელი.

ამ სიტყვებზე პერეგილი გაიქცა შინ და თვალის დახამხამებაზე ისევ ზანგთან ღაიბადა. ამოიღო ჯიბიღამ სანთლის ნამწვი,

რომელიც ყუთში იპოვა და მიაწოდა ზანგს.

ზანგმა სანთელი გასინჯა და სიხარულით წამოიძახა:

—ახლა ჩვენ აღარა გვიჭირს-რა! ვიდრე ეს სანთელი მოკიდებული იქნება, თვით უმაგრესი კედლები გაირღვევა და არავითარი განძი უშოვნელ-უპოვნელი არ მოგვირჩება. მაგრამ უბედურება იქნება მაშინ, თუ სანთელი გაჰქრა, ვიდრე ჩვენ კოშკი-დამ გამოვიდოდეთ—საუკუნოდ დაღუპული დავრჩებით, რადგან სანთლის გაქრობაზე გარღვეული კედელი ისევ შეერთდება და ჩვენც შიგნით გამოვიმწყვდევით. მაგრამ რაც უნდა დაგვემართოს, შუა ღამისას მაინც წავიდეთ კოშკში და ბედი ვცადოთ.

დანიშნულს დროს, როცა ბურთი და მოედანი ამ ქვეყნად ბუსა და ღამურებს დარჩენოდათ და სხვას ყველაფერს ეძინა, პერეგილი და ზანგი წყნარის ნაბიჯითა და გულის კანკალით კოშკისაკენ მიეშურებოდნენ. კოშკი ისეთს უხერხულს ალაგას იყო აშენებული, რომ არა თუ ღამით,

დღითაც ძნელი იყო იქ მისვლა, მაგრამ გამდიდრების სურვილმა ყოველივე სიძნელე და გაჭირვება დასძლია, ყოველ გვარს შიშსა და ხიფათს გაუძლო. როგორც იყო, მიაღწიეს კოშკში შესავალ კარებთან, საიღამაც ერთს კიბეს ზემოდ აჰყავდა კაცი და მეორეს ქვემოდ. ესენი, რასაკვირველია, უკანასკნელს ჩაჰყვნენ. ბევრ ზანს იარეს და, აი, ბოლოს მიაღწიეს კიდეც იქ რომლის იქითაც, როგორც ამბობდნენ, სამი სართული კიდევ იყო, მაგრამ მოჯადოების გამო იმას იქით წასვლა არ შეიძლებოდა. აი, აქ იყო საჭირო სასწაულთ-მომქმედი ძალა სანთლისა და კიდეც აანთეს. პერეგილმა ანთებული სანთელი დაიჭირახელში და ზანგი ქალაღდის კითხვას შეუდგა. არცკი დაესრულებინა წაკითხვა, რომ ქვეშკნეთში რაღაც გრგვინვა და გრიალი გაისმა. დედამიწა მიინძრ-მოინძრა, კოშკი შეტოკდა და მათ წინ კედელი გაირღვა, რომელიც არაბულის წარწერებით იყო აჭრელებული. ამ ამბავზე სიმღარის მძებნელნი, ცოტა

არ იყო, დაფრთხნენ, ხოლო როცა გონ-
ზე მოვიდნენ, ნახეს, რომ ეს ვებერთელა
ღარბაზი სავსე იყო აუარებელის სიმდიდ-
რითა და ოქრო-ვერცხლით. ერთს ალაგს
ერთი უზარმაზარი ზანდუკი იდგა, რომლის
თავსა და ბოლოს მოჯადოებული ზანგე-
ბი ისხდნენ გაუნძრეველად. ზანდუკის მახ-
ლობლად ოქრო-ვერცხლითა და თვალ-
მარგალიტით სავსე ქილები იდგა. დახანება
რალა საჭირო იყო, გაიკრეს ხელი და,
რაც-კი ეზიდებოდათ, იმდენი სიმდიდრე
აალაგეს და უკან გამოეშურნენ. გამოსც-
დნენ ვარღვეულს კედელს და გააქრეს სანთე-
ლი. დედამიწა ხელ-ახლა შეინძრა, ხელ-
ახლამოისმა ძლიერი გრიალი და გრგვინვა
და კედელი ისევ შეერთდა.

შიშისაგან დამუნჯებულნი და ზარდა-
ცემულნი ცახცახითა და კანკალით გამოე-
შურნენ კარში და მხოლოდ მაშინ გაჰბე-
დეს უკან მიხედვა, როცა სრულიად გამო-
ვიდნენ და იმათმა შიშ-ნაჭამმა თვალებმა
ვარსკვლავებით მოჭედილ-მოკაშკაშებული

ცა დაინახა. მაშინ-კი დამშვიდნენ, სული მოიბრუნეს, დასხდნენ იქავ მწვანეზედ და ნადავლი შუაზედ გაიყვეს; ამასთანავე ისიც გადასწყვიტეს, რომ მარტო ამას არ დასჯერდებოდნენ და მეორე ღამეს სრულიად გამოელაგებიათ, რაც რამ იქ სიმდიდრე მოიპოვებოდა. რომ ერთმანეთისათვის არ ელაღატნათ, თილისმაც გაანაწილეს. ერთმა სანთლის ნამწვი წაიღო და მეორემ ქალაღდი. შემდეგ ამისა მხიარულის გულით და გატენილის ჯიბეებით დაბრუნდნენ გრენადაში.

გზა-გზა ფრთხილი და ჭკუიანი ზანგი პერეგილს სულ დარიგებას უკითხავდა.

—მეგობარო! ყოველივე ეს, რაც მოვიმოქმედეთ, საიდუმლოდ უნდა შეინახო, თორემ თუ ერთი სიტყვა წამოგცდენია, უეჭველია, მსაჯულის ყურებამდე მიაღწევს და საუკუნოდ დავიღუპებით. გაფრთხილდი და არაეისთან არაფერი გჯამხილო, ჯერ კიდევ ბევრი საქმე გვაქვს. ჯერ ის განძი სრულიად უნდა გამოვიტანოთ და სადმე

ხეირიანს ალაგას უნდა შევინახოთ, რომ გაჭირვების დროს შეგვეძლოს იმისი გამოყენება.

• —მართალია, რასაც ამბობ და ასეც უნდა მოვიქცეთ, —უპასუხა პერეგილმა.

— მე განა არ ვიცი, —განაგრძო ზანტმა, —რომ შენ მშვიდი და კეთილი კაცი ხარ და ნამუსის შენახვაც არ გაგიძნელდება, მაგრამ შენ ხომ ცოლი გყავს...

—ის ვერაფერს გაიგებს, —მიუგო მტკიცედ პერეგილმა.

—მაშ კარგი! იმედი მაქვს, რომ სიტყვას არ გადახვალ და საიდუმლოს არ გასტუბ.

მართლაც ამაზე უფრო გულწრფელი და პატიოსანი სიტყვა აღარ შეიძლებოდა. მაგრამ უბედურება ის არის, რომ სანთლითაც ვერ მოსძებნით ისეთს ხასიათ-მაგარს მამაკაცს, რომელსაც შეეძლოს თავის ცოლთან საიდუმლო არ გაამხილოს. ასეთი თუკი არავინ არის, რასაკვირველია, ვერც პერეგილი იქნებოდა, რომელიც უზომოდ

მოსიყვარულე და თან უზომოდ მორჩილიც იყო თავის ცოლისა. დაბრუნდა შინ და ნახა, რომ იმის, მეუღლე ძალიან ცუდს გუნებაზეა.

— მადლობა ღმერთს, რომ დაბრუნდი როგორც იქნა — მიაქანა ცოლმა, დაინახა თუ არა ქმარი. განა შესაძლებელია, ასეთს დროზე კაცი შინ არ აყოს! მიკვირს, რომ ერთს ზანგს როგორ ვერ წააწყდი სადმე და როგორ ვერ მოიყვანე!

ამ სიტყვებზე დაიწყო ტირილი და თავში ხელის ცემა.

— რა უბედურს ვარსკლავზე დაბადებული ქალი ვარ! — ჰყვიროდა ის: რა უნდა მეწამლოს და რა უნდა მეშველოს, როცა სახლი სრულიად დაგვირბიეს და დაგვიწიოკეს პოლიციელებმა. ჩემი ქმარი-კი, ნაცვლად იმისა, რომ იშრომოს, მშიერ-მწყურვალე და შიშველ-ტიტველი არ მოგვეკლას, მთელის დღისა და ღამის განმავლობაში ვილაც ურწმუნო და ჩვენის სჯულის მტერ ზანგებთან დაწანწალობს. ოჰ, საბრალო შეილებო, რომ იცოდეთ,

რა მოგველის! ჩქარა იძულებული შევიქნებით, ქუჩა-ქუჩა ვიაროთ და გამვლელ-გამომვლელს მოწყალება ვსთხოვოთ.

პერეგილიც არა ნაკლებ შეწუხებელი და აღშფოთებული იყო. ცოლის სიტყვების სიმწვავემ გულის საძირკვლემდე უწია და თითონაც ტირილი მორთო. დასასრულ, ჩაიყო ჯიბეში ხელი, ამოიღო ოქროები და მისთავაზა ცოლს, რომელიც ამ ამბავმა, ასე მოულოდნელად ოქროების დანახვამ სრულიად გააშეშა და დავთარი დაუკარგა. ვიდრე ცოლი გამოერკვეოდა და გონებაზე მოვიდოდა, პერეგილმა ოქროს ძეწკვიც გადაჰკიდა კისერზე და ამან ხომ უარესად გადარია ეს უიმისოდაც ახირებული დედაკაცი.

— ღეთის მშობელო ქალწულო! შეჰყვირა მან; შენ დაგვიცევი და დაგვიფარე ყოველისავე ხიფათისა და ბოროტისაგან! პერეგილ! არ იტყვი რა გიქნია? ნუ თუ გაძარცვე ვინმე, ან მოჰკალი?

ეს ეჭვი იმდენად გაუძლიერდა პერეგილის

ცოლს, რომ მან უკვე წარმოიდგინა საპრობილეში დატყვევებული და შემდეგ სახრჩობელაზე ჩამოკიდული საბრალო პერეგილი. ასეთის საფრთხის წარმოდგენამ თავ-ზარი დასცა და გული წაუვიდა.

ამ შემთხვევაში რაღა უნდა ექმნა უბედურს პერეგილს? ცოლის მწვავის ფიქრებისა და ეჭვის გასაქარწყლებლად და დასამშვიდებლად, მეტი რა გზა იყო, რომ თავიდამ ბოლომდე არ მოჰყოლოდა და დაწვრილებით არ ეთქვა, თუ რა ბედიც ეწვია. ასეც მოიქცა. ყველაფერი უამბო ცოლს და თან ფიცი ჩამოართვა, რომ ამის შესახებ არავისთან კრინტიც არ დასძრაო.

—ახლა რაღას იტყვი ზანგის სამკვიდროზე? კიდევ გაწყრები და გაჯავრდები, რომ უბედურს უბინაო ზანგს ბინა მიეცეცი? განა არ ნანობ და არა გრცხვენია შენის სიტყვებისა, რომ ამ კაცთ-მოყვარეობის გამო ათასჯერ ცეცხლის თვალში გამატარე?

იმ ღამეს პერეგილს თავის გაფხეკილს

წასცდენოდა. ერთხელ ამაყად წამოისრო-
ლა, რომ თუმცა ძველს ტანისამოსს ვატა-
რებ, მაგრამ ახალი ტანისამოსი, რომელიც
ძვირფასის თვლებით უნდა იქმნას გაწყო-
ბილი, უკვე დაკვეთილი მაქვსო. მეორეჯელ
ისიც წამოიძახა, რომ მეთუღუხობობამ
ჩემს ქმარს თავი მოაბეზრა და ჩქარა უნდა
დაადგოს ეს ხელობა, რადგანაც იმის
ჯან-მრთელობისათვის მეტის მეტად მავნე-
ბელიაო. მესამედ აღარც ის დაუფარავს,
რომ ამ ზაფხულზე ქალაქში დარჩენა აღარ
შეგვიძლია და სადმე აგარაკად უნდა წავი-
დეთ, თორემ ქალაქის გაფუჭებული ჰაერი
შვილებს ამოგვიწყვეტსო. ჩვენ რითა ვართ
სხვებზე ნაკლები. ზაფხულში ქალაქს ყო-
ველი რიგიანი კაცი თავს ანებებსო,

ამ ამბავმა მეზობლებში დიდი ჩურჩული
და ლაპარაკი ასტეხა; ჰფიქრობდნენ, რომ
ეს დედაკაცი უსათუოდ ჰკუთხე შესცდაო.
ორნი თუ ერთმანეთს ელაპარაკებოდნენ,
ელაპარაკებოდნენ უსათუოდ პერეგილისა
და იმის ცოლის შესახებ. დიდი ჭორიკა-

ნაობა და დიდი მითქმა-მოთქმა ასტყდა.

სახლს გარედ პერეგილის ცოლი, რამდენადაც შეეძლო, თუმცა თავს იჭერდა, მაგრამ სამაგიეროდ შინ სრულ თავისუფლებას ეძლეოდა. გაიკეთებდა მარგალიტით მორთულ საყელოს, ჩამოიცივამდა ძვირფასს სამაჯურს და მედიდურად დადიოდა ოთახში. ხან-და-ხან ვერ მოითმენდა და სარკეშიაც ჩაიხედავდა, როგორ მიხდებოდა ეს მდიდრული მოკაზმვაო.

ბოლოს დიაცმა მაინც დიაცური სულსწრაფობა გამოიჩინა, თავი ველარ შეიკავა და ფანჯარასთან მივიდა, გამვლელთა და გამომვლელთ თავი მოეაწონო.

საუბედუროდ, ამ დროს ცნობის-მოყვარე დალაქი პედრილი თავის დუქანში უსაქმოდ იჯდა და თვალებს აქა-იქ აცეცებდა, აბა რა დავინახო ისეთი, რომ ერთი ახალი ამბავი გამოვაცხო. რასაკვირველია, იმის მზევრავს თვალებს ძვირფასის სამკაულებით მორთული მეთუღუხის ცოლი არ გამოეპარა. ეს იყო და ეს. პედრილმა

მსაჯულისაკენ მოჰკურცხლა. ხოლო რად მოუნდა ასე უეცრად ღმა მოულოდნელად მსაჯულის ნახვა, ეს ადვილი მისახვედრია. რა უამბო ენა-ჭარტალა პედრილმა მსაჯულს —ესეც ყველასათვის ცხადი უნდა იყოს, რადგანაც მსაჯულმა დაუ ყონებლივ განკარგულება მოახდინა და ჩვენგან უკვე ნაცნობი პოლიციელი საბრალო პერეგილს გამოუყენა. პოლიციელმა მსაჯულის მინდობილება ისე სწრაფად და საჩქაროდ დასრულა, რომ მზე არც-კი ჩასულიყო და პერეგილი-კი მსაჯულის წინაშე იყო გამოჰიმული.

— შე ავაზაკო, შენა! — დაუღრიალა მსაჯულმა: აკი მარწმუნებდი, რომ ამ წარმართს გარდა ცარიელის ყუთისა არაფერი დაუტოვებიაო? ხოლო ეს რაღას ნიშნავს, რომ შენი ცოლი დაგლეჯილ-დაფლეთილ ტანისამოსზე სხვა-და-სხვა ძვირფას სამკაულსა და პატიოსან თვლებსა იკეთებს? შე არამზადავ, შენა! ახლავე მომიტანე, ყოველივე რაც იმ უბედურისათვის წაგირთმევია, ან

არა და მოემზადე ჩამოსახიობადღ: შენ უსათუოდ სახირობელას: მსხვერპლიუნდა გახდე.

შეშინებული და დამფრთხალი პერეგილი ფეხებში ჩაუვარდა მსაჯულს და ყვლაფერი დაწვრილებით უამო, თუ რა სასწაულის ძალით იმოგენა სიმდიდრე. მსაჯული, დალაქი და პოლიციელი დიდის გულ-მოდგინეობით ისმენდნენ ამ არაბულს ზღაპარს, მოჯადოებულის განძისას. პოლიციელი საჩქაროზე გაგზავნეს ზანგის მოსაყვანად; რომელიც პერეგილთან იყო, როცა მოჯადოებული განძი გახსნეს. უბედური მახმადიანი პოლიციელის დანახვაზე შეშინდა და სასო-წარკვეთილებაში ჩავარდა. რადგანაც თავის თავი მოსამართლეთა ბრწყალებში წარმოიდგინა. აგრეთვე დაინახა რომ პერეგილი თავ-ჩაქინდრული და დალონებული იდგა მსაჯულის წინაშე, მიხედა რაშიაც იყო საქმე.

— აკი გაგაფრთხილე, შე უგუნურო, რომ ცოლთან არაფერი წამოგცდეს-მეთქი! — უთხრა პერეგილს, როცა გვერდით გაუარა

ზანგის ჩვენებამ სრულიად დაამტკიცა პერეგილის ნათქვამი, მაგრამ ურწმუნო მსაჯულმა ისეთი საშიშარი სახის მეტყველება მიიღო, თითქოს არაფერი სჯეროდა და დაექადა, რომ ახლავე გამოძიებას უნდა შევეუდგე და თქვენ-კი საპყრობილეში უნდა გიკრათ თავიო. •

— მოითმინეთ, ბატონო მსაჯულო! — უთხრა მაჰმადიანმა, რომელსაც თავის ჩვეულებრივი გაქნილობა და ვერაგობა დაუბრუნდა. ნუ გაეუშვებთ შემთხვევას ხელიდამ და კარებზე მომდგარს ბედს ნუ გავაბრუნებთ. ეს ამბავი ხომ ჩვენს მეტმა არაფინ იცის. აქ ერთობა და ამხანაგობაა საჭირო, ხოლო კოშკს ქვეშ განძი იმდენია. რომ ყველას თავზე საყრელად გვეყრფა, თუ მოგვეცემთ სიტყვას, რომ ამხანაგობას გაგვიწევთ, მთელის განძის დასაკუთრება შეგვიძლია; წინააღმდეგ შემთხვევაში, როგორც გენებოთ, ისე მოიქეცით, მხოლოდ მე მაინც იმის თქმას გავებედავ, რომ თქვენც ზარალში იქნებით და ჩვენც.

მსაჯულმა დალაქი და პოლიციელი გაიხმო განზე და დიდხანს ეთათბირა. პოლიციელი, როგორც ნათქვამი გვექონდა, მეტის-მეტედ გაქნილი და გააქვერა კაცი იყო, რომელმანც შემდეგი რჩევა მისცა მსაჯულს:

—ჯერ ხანად, რაც-კი შესაძლებელია, ყველაფერი შეჰპირდით, რომ განძს სრულად დაეპატრონოთ, ხოლო თუ ისინი რასმეს გაბედავენ, მაშინ როგორც ურწმუნოსა და კუდიანებს, ცეცხლი და სახიობელა გაახსენეთ და კრინტის დაძვრას როგორ გაჰბედავენ.

მსაჯულს, რასაკვირველია, ეს კეთილგონიერი რჩევა ძალიან მოეწონა და სახე სინარულით გაუბრწყინდა. მიუბრუნდა ზანგსა და პერეგილს და მოწყალედ უთხრა:

—საოცარი ამბავია, ეს ამბავი, მაგრამ მე მაინც არ ვიტყვი, რომ დაუჯერებელი იყოს. ქვეყანაზე ყველაფერი შესაძლებელია, ხოლო მე-კი მინდა, რომ რაც მიამბეთ, ჩემის თვალითა ვნახო. აი ამაღამ წავიდეთ კოშკში, სადაც თქვენ თქვენს ოინს გაი-

მეორებით, თუ მართლა განძი ენახეთ, ჩვენ როგორც რიგია, ძმურად გავიყოფთ და თუ მომატყუილეთ, მაშინ-კი ყოველსავე შებრალებას დავკარგავ და სასტიკად დაგსჯით

ზანგი და პერეგილი დიდის სიხარულით დაეთანხმნენ მსაჯულს ამაზე, რადგანაც დარწმუნებულნი იყვნენ, რომ იმათი სიმა-რთლე ცხადად დამტკიცდებოდა.

შუალამისას მსაჯული, პოლიციელი და ჯაშუში დალაქი თავიდამ ფეხებამდე შეი-არალებულნი გამოვიდნენ კარში და გაემარ-თნენ კოშკისაკენ. იმათთან, რასაკვირვე-ლია, ზანგი და პერეგილიც იყვნენ, მაგრამ ესენი დატყვევებულსავეთ მიჰყვებოდნენ იმათ. მსაჯულმა პერეგილისაგან წანართმევი ვირიც თან წაიყვანა, რომ ნაპოვნი სიმ-დიდრე ადვილად წამოეღო.

კოშკთან ისე მივიდნენ, რომ არაგის არ შეუნიშნავს. ვირი იქვე ხეზე მთამბეს და ჩავიდნენ მეოთხე სართულამდის, რომლის იქითაც წასვლა აღარ შეიძლებოდა.

იქ ზანგმა ამოიღო სანთლის ნამწვი წა-იკითხა შეჩვენების ქალაღდი და როგორც

პირველად, ისე ახლაც დედამიწის გულში გრგვინვა და გრიალი მოისმა და კედელი გაირღვა. მსაჯული და იმისი მხლებელი იშინებოდნენ და ადგილიდან ფეხის გადადგმას ვერც-კი ბედავდნენ. ხოლო ზანგი და პერეგილი ჩაეშენენ ძირს და ორი ძვირფასისა და პატროსანის ქვებით გატენილი ქადა აიკიდეს და უკან დაბრუნდნენ. ქადა ისეთი მძიმე იყო, რომ თუმცა პერეგილი ტვირთის ზიდვაში გამოცდილ-გამობრძმედებული იყო, მანც უძნელდებოდა ამისი ზიდვა და იმის სიმძიმის ქვეშ იკეცებოდა. როგორც იყო მიაღწია ვირთან და რაკი შენიშნა, რომ ეს ტვირთი ვირისათვისაც საკმაო არისო, გაჩერდა და უკან დაბრუნება აზრადაც აღარ მოსდიოდა.

ზანგიც ასე მოიქცა. აქ ჩვენ იმდენი სიმდიდრე გვაქვს, რამდენისაც წაღება შეგვიძლია, სთქვა მან, და რომ შენიშნული არ ვიქნეთ და სხვა-და-სხვა გვარი ეჭვი არ დაგვადოთ, სრულიად საკმაოა, რაცა გვაქვს და მეტის წაღება ამ ხანად სისულელე იქნებაო.

სჩანს კიდევ ყოფილა იქ განძი? ჰკითხა მსაჯულმა.

—იქ ყველაზე უფრო უძვირფასესი განძი დარჩა. ერთი უზარმაზარი ზანდუკი სულ ერთიანად პატროსანის თვალებითა და ოქრო-ვერცხლითაა გატენილი.

—რაც უნდა გახდეს, ის ზანდუკი უნდა ამომიტანოთ—სთქვა ხარბმა და გაუმაძლარმა მსაჯულმა. —მე-კი, რაც უნდა გახდეს, იმის ამოსატანად აღარ გაეგბრუნდები— გარდაწყვეტით მიუგო ზანგმა. ცოტა ოდნად ჰკუიანის კაცისათვის ისიც საკმარისია, რაცა გვაქვს.

—არც მე შემიძლია მეტის წამოღება— სთქვა პერეგილმა—არ მინდა, რომ უბედურს პირუტყვს ტვრთს ქვეშ სული ამოვართვა.

ამის გამგონე მსაჯულს ცეცხლი მოეკიდა, გაჯავრდა, გაცხარდა, ხან მუდარა იხმარა, ხან მუქარა, ხან დაყვავება და ხან ბრძანება. მაგრამ ყოველივე ამაო იყო.

—მიშველეთ და ამომატანიეთ ის ზანდუკი—უთხრა მან ბოლოს პოლიციელსა და დალაქს—და რაც შიგ იქნება, გავიყოთ ამხანაგურად.

თუმცა პოლიციელიც და დალაქიც ამ სიტყვაზე დაფრთხნენ და თავზარი დაეცათ, მაგრამ უარის თქმა მაინც ვერ მოახერხეს და მსაჯულთან ერთად ჩაეშენენ ქვემოდ.

გასცდნენ თუ არა გარღვეულს კედელს, ზანგმა სანთელი გააქრო და იმისთანა თქვენს მტერს, რა საქმეც იმათ მოუვიდათ! მოისმა ერთი გრგვინვა და ვაი-ვაგლაზი, კედელი ერთმანეთს შეუფრთდა და სამივე იქ დაიპარხა ცოცხლად.

ზანგი და პერეგილი ზემოდ გამოეშურნენ და, როცა სამშვიდობოს ამოვიდნენ, მხოლოდ მაშინ დაეკითხა გულ-უბრყვილო პერეგილი თავის თანამგზავს:

—ეს რა ავაზაკობა ჩავიდინეთ, რომ სამი კაცი ცოცხლად დავმარხეთ?

—დიდებულის ალლაზის ნება ასე იყო, უპასუხა მშვიდად ზანგმა.

—მაშ არ დაებრუნდებით, რომ გავათავისუფლოთ ის საბრალონი?

—ალარა—მიუგო ზანგმა და თან მედიდურად წვერზე ხელი ჩამოისვა: ალლაზი ამის ნებას არ გვაძლევს. ჩვენს ქითამში ისე

სწერია, რომ ისინი საუკუნოდ იქ უნდა დარჩნენ მოჯადოებულნი, ვიდრე ამ ჯადოს სხვა სასწაულთ-მომქმედი ძალა არ გახსნის. ალლახის ბრძანებას ჩვენ ვერ სად წაეუვალთ, იყავნ ნება მისი!

ამსიტყვეებზე მოიქნია და სანთლის ნამწვი რქვე ჯაგებში უკუაგლო.

მეტი რალა საქმე ჰქონდათ, შინისაკენ არ წამოსულიყვნენ. გამოიდენეს წინ განძით დატვირთული ვირი და გამოეშურნენ სახლისაკენ. პერეგილი ველარ იკავებდა თავს, რომ თავის ყურდიდა მეგობარს არ მიაღერებოდა, რომელსაც ისპანის მართლმსაჯულების ბრჭყალებში ჩაეარდნა ისე ეძნელებოდა, როგორც პერეგილს. პერეგილი ისე გახარებული იყო ამ ამბით, რომ ძნელი იყო იმის თქმა, რა უფრო გაუხარდა—სიმდიდრის შეძენა, თუ ამ ძველ მეგობრის ხელ-ახლად ნახვა.

ბედნიერმა ამხანაგებმა ნაპოვნ-ნაშოვნნი შუაზედ გაიყვეს, თუმცა—დათარვა არ შეიძლება, —ზანგი პატიოსანს თვალებს უფრო თავისკენ აწყობდა და პერეგილს სხვა-და-

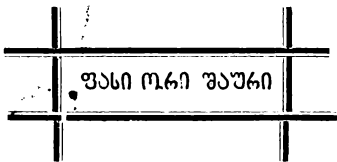
სხვა ოქროს სამკაულებს აძლევდა, მაგრამ ისიც უნდა აღენიშნოთ, რომ ამ გვარი გაყოფა პერეგილს ძლიერ მოსწონდა.

ამას შემდეგ ზანგიცა და პერეგილიც მეტის-მეტად ერიდებოდნენ მსაჯულთა და დალაქთა ნაცნობობას. ზანგი დაბრუნდა თავის სამშობლო ქვეყანაში. რაც-კი ჰქონდა წაიღო აფრიკას და ქალაქ ტაგანრეგში დაესახლა, ხოლო პერეგილ თავის ცოლ-შვილითა და ვირით პორტუგალიას გაემგზავრა. იქ ცოლის შემწეობით, როგორც იყო, მიეჩვია ღირსეულად თავის დაჭერას, მდიდრულ ტანისამოსით მორთვასა და სხვადა-სხვა დიდკაცის შესაფერ მინვრა-მოხერასა და სიტყა-პასუხს. რასაკვირელია, ასეთს ზნე-ფერის ცვალებას პერეგილისას სახელისა და გვარის გამოცვლაც მოჰყვა. უბრალო სახელი პერეგილი დონ-პედრო-გილად შესცვალა.

იმისმა შვილებმაც ნეტარებასა და ბედნიერებაში გაატარეს სიცოცხლე, თუმცა-კი მამასავით პატარა ტანისა და მრუდე ფეხებიანი დარჩნენ, ხოლო რაც შეეხბა,

ქ-ნს გილისას, ვერ აღწერს კალამი, თუ რა რიგად ირთებოდა და იკაზმებოდა რა მედიდურად იპრანჭებოდა და იგრიხებოდა. აუარებელი სიმდიდრე ნებას აძლევდა, რომ ყოველ-გვარი მოდის შემომღები და კანონმდებელი ყოფილიყო. ამასთანავე იმის დათარეაც არ შეგვიძლია, რომ მოდებთან, ერთად ჭორესაბც ბევრს ბადავდა და ავრცელებდა.

მსაჯულისა და იმის მხლებელთა შესახებ კრინტიც აღარ იძვრებოდა. ისინი საუკუნოდ დამარხული დარჩნენ შვიდ-სართულიან კოშკს ქვეშ და ძალიან სარწმუნო და დასაჯერებელია, რომ ახლაც იქ იყვნენ. როცა ისპანიას ენა-ჭარტალა და ჭორიკანა დალაქი, გაქნილი და გაიძვერა პოლიციელი და მექრთამე მსაჯული შემოაკლდებიან შეიძლება მაშინ შეუდგნენ იმათ ძებნას, ხოლო თუ მართლა იმათი განთავისუფლება იმ დრომდე შეუძლებელია, რასკვირველია, იმათ დიდხანს მოუნდებათ ლოდინი—სულ ცოტა რომ ესთქვათ, უკანასკნელ განკითხვის დღემდე.

ფანი მანი შაური